

Sygn. akt III AUa 1556/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 lutego 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Wydział III

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Kazimierz Josiak
Sędziowie:	SSA Janina Cieślikowska SSA Irena Różańska-Dorosz (spr.)
Protokolant:	Adrianna Szymanowska

po rozpoznaniu w dniu 7 lutego 2012 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku W. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

o emeryturę

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Świdnicy

z dnia 6 września 2011 r. sygn. akt VII U 926/11

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 6 września 2011 r. Sąd Okręgowy w Świdnicy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z dnia 29 marca 2011 r. w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy W. L. prawo do emerytury poczynając od dnia 1 marca 2011 r.

Rozstrzygnięcie to Sąd I instancji wydał w oparciu o następująco ustalony stan faktyczny:

Decyzją z dnia 29 marca 2011 r. organ rentowy po rozpoznaniu wniosku z dnia 1 marca 2011 r. odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury podnosząc, że wnioskodawca nie udowodnił do dnia 1 stycznia 1999 r. co najmniej 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a Polski nie łączy z Kazachstanem umowa międzynarodowa w dziedzinie ubezpieczeń społecznych, w związku z czym przebyte w tym kraju okresy pracy nie mogą być uznane za pracę w warunkach szczególnych uprawniające do przejścia na emeryturę w obniżonym wieku emerytalnym. Ustawa emerytalna oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983

r. w zakresie pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze nie zawierają unormowań prawnych dotyczących zatrudnienia w obcych zakładach za granicą, zatem brak jest podstaw do zaliczenia wnioskodawcy okresu pracy na terenie Kazachstanu, jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w myśl przepisów polskich.

Decyzją Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 2 września 1997 r. udzielono wnioskodawcy zezwolenia na pobyt stały na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach postępowania repatriacyjnego.

Decyzją Kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych z dnia 13 października 2003 r. przyznano wnioskodawcy uprawnienia kombatankie z tytułu pobytu na przymusowym zesłaniu w ZSRR od stycznia 1951 r. do lutego 1956 r.

W okresie od 21 października 1968 r. do 5 maja 1969 r. wnioskodawca był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) jako elektroślusarz – monter, w okresie od 6 maja 1969 r. do 2 września 1971 r. odbywał służbę wojskową w Armii Radzieckiej, w okresie od 3 września 1971 r. do 16 lutego 1998 r. zatrudniony w (...)przekształconej w spółkę akcyjną (...), przy czym w okresie:

- od 3 września 1971 r. do 31 stycznia 1972 r. jako elektroślusarz I grupy,
- od 1 lutego 1972 r. do 31 maja 1974 r. jako elektroślusarz II, III i IV grupy,
- od 1 czerwca 1974 r. do końca 2 stycznia 1996 r. jako elektrosprawacz,
- od 3 stycznia 1996 r. do 16 lutego 1998 r. jako elektromonter.

W okresie od 1 stycznia 1974 r. do 2 stycznia 1996 r. wnioskodawca pracował na elektromontażowym wydziale w charakterze elektrosprawacza przy spawaniu ręcznym. urządzeń typu TSK, GSU.

Przedsiębiorstwo (...) zajmowało się montażem urządzeń technologicznych, amoniakalnej aparatury oraz pracami montażowymi na obiektach w trudnych warunkach. W zakładzie tym pracowało około 250 osób, oprócz spawaczy pracowali galwanizatorzy, ślusarze, malarze, firma zajmowała się głównie świadczeniem usług na zewnątrz. Wnioskodawca jako spawacz zajmował się spawaniem metalowych i miedzianych rur, które służyły do doprowadzania amoniaku, czy freonu do urządzeń chłodniczych, spawaniem konstrukcji metalowych na zamówienie, spawaniem rur do grzejników co, czy też spawaniem grzejników podczas ich montażu, spawaniem rur, którymi elektrycy doprowadzali prąd do urządzenia. Wnioskodawca miał uprawnienia na spawanie elektryczne i gazowe. W brygadzie, w której pracował byli jeszcze ślusarze i monterzy. Wnioskodawca wykonywał wyłącznie pracę spawacza, pracował w godzinach od 8 do 17 z jednogodzinną przerwą obiadową. Praca była wykonywana także w sobotę. Pracownicy pracowali w brygadach liczących od 5 do 25 osób. Z tytułu pracy w warunkach szkodliwych wnioskodawca otrzymywał bezpłatne mleko w zakładzie.

Wnioskodawca w okresie od 15 kwietnia 1998 r. do 3 października 1998 r. pracował w spółce cywilnej (...) w D. S. W., D. M., od 19 sierpnia 1999 r. do 31 maja 2007 r. w Spółce z o.o. (...) w D. jako lakiernik natryskowy, a od 1 czerwca 2007 r. do chwili obecnej przebywa na rencie z tytułu niezdolności do pracy.

W sprawie sygn. akt VII U 1512/09 wyrokiem Sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia 11 marca 2010 r. przyznano (...)prawo do emerytury.

Mając za podstawę tak ustalony stan faktyczny Sąd I instancji, wskazując na przepisy art. 184 oraz art. 6 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze uznał, że odwołanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie. Sąd ten wskazał, że zebrany w sprawie materiał dowodowy w sposób jednoznaczny wskazuje, że wnioskodawca w spornym okresie był zatrudniony

w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku spawacza, a okoliczność braku świadectwa pracy w warunkach szczególnych z Kazachstanu nie może wyłączać uznania tego okresu za pracę w warunkach szczególnych.

Z wyrokiem tym nie zgodził się organ rentowy, wywodząc apelację, w której zarzucił naruszenie prawa materialnego, a w szczególności art. 184 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j.: Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227 ze zm.) w zw. z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w/s wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 43 ze zm.) oraz art. 6 ust. 1 pkt 9 w/w ustawy przez przyjęcie i uznanie okresów wykonywania pracy przez wnioskodawcę w Kazachstanie jako okresów pracy w szczególnych warunkach uprawniających do przejścia na emeryturę w obniżonym wieku emerytalnym. Organ rentowy wskazał, że Polski nie łączy z Kazachstanem umowa międzynarodowa w dziedzinie ubezpieczeń społecznych, w związku z czym przebyte w tym kraju okresy pracy nie mogą być uznane za pracę w warunkach szczególnych uprawniające do przejścia na emeryturę w obniżonym wieku.

Wskazując na tę podstawę apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego w II instancji według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja organu rentowego nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy przeprowadził szczegółowe postępowanie dowodowe, na podstawie którego dokonał prawidłowych ustaleń w zakresie stanu faktycznego sprawy, jak też zastosował właściwe przepisy prawne, które przytoczył i przeanalizował w pisemnym uzasadnieniu wyroku. Sąd Apelacyjny w pełni przychylił się do powyższych ustaleń oraz dokonanej przez Sąd I instancji wykładni przepisów.

Organ rentowy nie kwestionował faktu, że wnioskodawca przez ponad 15 lat pracował jako spawacz w Kazachstanie, istota sporu sprowadzała się do rozstrzygnięcia, czy zatrudnienie to można uznać za pracę w warunkach szczególnych, która uprawniałaby do przyznania wnioskodawcy prawa do emerytury w obniżonym wieku.

Przepis art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz.U. z 2009 r., nr 153 poz. 1227 ze zm.), którego naruszenia nie dopatrył się Sąd Apelacyjny, pozwala mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. nabyć, po osiągnięciu wieku przewidzianego, m. in. w art. 32, prawo do emerytury, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym 65 lat oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. 25 lat.

Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (ust. 2 omawianego art. 184 ustawy).

Wiek emerytalny pracowników wykonujących pracę w warunkach szczególnych określa wydane na podstawie art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w/s wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Przepis § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn,

2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Rozporządzenie określa rodzaje prac wykonywanych w szczególnych warunkach i szczególnym charakterze w § 4 – 15 oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia.

Słusznie Sąd Okręgowy uznał, czego tak naprawdę organ rentowy nie kwestionował, że ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego jednoznacznie wynika, że wnioskodawca od 1974 r. do 1996 r. wykonywał w Kazachstanie pracę na stanowisku spawacza, którą należy zaliczyć do wykonywanej w szczególnych warunkach, a wymienionej w Wykazie A załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., gdzie w dziale XIV pod pozycją 12 znajdują się prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowodorowym.

W odniesieniu natomiast do zarzutów apelacji dotyczących nieistnienia pomiędzy Polską a Kazachstanem jakiegokolwiek umowy międzynarodowej w dziedzinie ubezpieczeń społecznych, co w ocenie skarżącego uniemożliwia przyznanie wnioskodawcy spornego świadczenia z tytułu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych za granicą, należy wskazać, że okoliczność ta nie ma, w ocenie Sądu Apelacyjnego, wpływu na rozstrzygnięcie. Podkreślić bowiem należy, że W. L., najpierw decyzją Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 2 września 1997 r. udzielono zezwolenia na stały pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach postępowania repatriacyjnego, a następnie, decyzją Kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych z dnia 13 października 2003 r., przyznano uprawnienia kombatanckie z tytułu pobytu na przymusowym zesłaniu w ZSRR.

W myśl natomiast art. 6 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych okresami składkowymi są okresy zatrudnienia za granicą osób, które w tym czasie nie były obywatelami polskimi, jeżeli osoby te powróciły do kraju po dniu 22 lipca 1944 r. i zostały uznane za repatriantów.

Za nietrafny należy uznać zarzut apelującego dotyczący naruszenia ww. przepisu przez zastosowanie jego zbyt rozszerzającej wykładni. Jakkolwiek słusznie wskazuje organ rentowy, że regulacja ta dotyczy fikcyjnych okresów składkowych, tak okoliczność ta, wbrew przekonaniu organu rentowego, nie oznacza, że nie jest możliwe zaliczenie tych okresów w celu uzyskania polskiej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Mimo bowiem tego, że faktycznie w okresach tych nie była opłacana składka na ubezpieczenia społeczne, są one zaliczane do okresów składkowych. Zostały one przez ustawodawcę wyodrębnione ze względu na dowartościowanie niektórych przerw w podleganiu ubezpieczeniu z uwagi na sytuacje społeczne, gospodarcze i polityczne. Dlatego też okresy te traktuje się jak okresy składkowe zarówno przy ustalaniu prawa do emerytury (każdej), jak i jej wysokości.

Zatem, w sytuacji, z którą mamy właśnie do czynienia w sprawie, gdy osoba ubiegająca się o prawo do „polskiego” świadczenia, zamieszkuje na terenie Polski, została uznana za repatrianta, a z tytułu pracy za granicą nie jest wypłacane świadczenie rentowe z instytucji zagranicznej, jest możliwe zaliczenie jej okresów zatrudnienia za granicą, jeżeli w myśl polskich przepisów jest to okres ubezpieczenia wystarczający do przyznania polskiej emerytury, w tym tej w obniżonym wieku z tytułu pracy w warunkach szczególnych, a jednocześnie osoba taka spełnia pozostałe warunki niezbędne do przyznania świadczenia wymienione w przepisach polskiej ustawy.

Dodatkowo o braku przesłanek do odmiennego traktowania repatriantów w zakresie ich uprawnień do prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu wykonywania za granicą pracy w warunkach szczególnych wypowiedział się Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 23 września 1992 r., wydanej co prawda na podstawie przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, jednak zachowującej, w ocenie Sądu Apelacyjnego, aktualność w obecnym stanie prawnym (uchwała z dnia 23 września 1992 r. II UZP 16/92, OSNC 1993/5/76).

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd Apelacyjny uznał, że Sąd I instancji słusznie przyjął, że W. L. spełnił wszystkie niezbędne przesłanki uprawniające go do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Wobec tego apelacja organu rentowego podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

R.S.